

Τοίχοι του Κεσσανλή

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

« Η διάρκεια γεννά και προκαλεί φθορές.

Αυτό που παραμένει πρέπει να το υπομένουμε,

αλλά όχι σαν κατάρρα »

Κώστας Αξελός[1]

Για τα 10+1 χρόνια από το θάνατο του Νίκου Κεσσανλή, η γκαλερί a.antonoπουλου.art στην Αθήνα[2] παρουσιάζει 27 έργα του υπό τον τίτλο *Τοίχοι της πόλης*. Ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του μοντερνισμού στην Ελλάδα, ο Νίκος Κεσσανλής (1930 Θεσσαλονίκη - 2004 Αθήνα) υπήρξε , πέρα από πρύτανης στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα (μέχρι το 1996), και ένας εκκεντρικά δημιουργικός καλλιτέχνης στη δεκαετία του '60, ο οποίος όχι μόνο αντιτάχθηκε σθεναρά στη γραφικότητα, τον διδακτισμό της ηθογραφίας και στο λεγόμενο "καλό γούστο" απεγκλωβίζοντας την ελληνική τέχνη από το αδηφάγο αδιέξοδο της "ελληνικότητας", αλλά καινοτόμησε κιόλας το 1963 με τα φωτομηχανικά του έργα σε ευαισθητοποιημένο πανί (Mec Art[3]). Έτσι λοιπόν ο Κεσσανλής, έχοντας ήδη κερδίσει από το 1959 το βραβείο Modigliani, ήταν εκείνος που τόλμησε προδρομικά να αποτυπώσει την εξάπλωση του μοντέρνου τρόπου ζωής στις πόλεις, κάτι που σκοπεύουν να αποδώσουν με τον καλύτερο τρόπο οι *Τοίχοι της πόλης*.

Στην εν λόγω έκθεση συναντούμε την άμεσα διαπεραστική χρήση της ύλης που επιχειρεί ο Κεσσανλής προκειμένου να αντιληφθεί τον απροσδόκητο χαρακτήρα που μπορεί να αποκτήσουν οι τοίχοι της πόλης, ιδωμένοι ως ένα διαφορετικό υπόστρωμα ζωής. Αυτά που παρατηρούμε ως προς τους τοίχους έχουν να κάνουν με επικολλήσεις, εκδορές, επιστρωματώσεις χρώματος, όλα τους προϊόντα αυτόματης γραφής και παρορμητικών χειρονομιών. Ο θεσσαλονικιός καλλιτέχνης, εστιάζει αφενός την προσοχή του στο επίπεδο διαμόρφωσης της εικόνας, και αφετέρου, οικειοποιείται το φυσικό ίχνος των αντικειμένων, με αποτέλεσμα να εντείνει την εκφραστικότητα στα έργα προσδίδοντάς τους εξπρεσιονιστικά χαρακτηριστικά. Ο ίδιος, από τη μια, ξέρει καλά πως οι μορφές δεν αθροίζονται, και από την άλλη, διαβλέπει εύστοχα πως καθετί μονοσήμαντο αποτελεί το τέλος της εκφραστικής γλώσσας.

Ωστόσο, όπως λέει και ο Νίτσε, όλα αυτά θα έχουν κάποτε τόση και τόσο λίγη αξία όσο σήμερα ήδη η πίστη ότι ο ήλιος είναι άρρεν ή θήλυ `γι` αυτό, ο Κεσσανλής , μη επιθυμώντας να γίνει λεία των αληθειών του, όταν σχεδιάζει τους *Τοίχους* σημαίνει πως ξαναμαθαίνει να δημιουργεί με κάθε εικόνα τοίχου έναν τόπο προνομιακό, έναν τόπο όπου λαμβάνει χώρα κάθε διορατική έξαρση του φθαρτού, έναν τόπο που περικλείει εντέχνως τη σιωπή που τον φυλάσσει από τον καθωσπρέπει κόσμο. Γυρίζοντας την πλάτη του σε κάθε υπεκφυγή, ο Κεσσανλής , μέσω των *Τοίχων*, θέλει να στοχαστεί πάνω στα μεγάλα προβλήματα του ανθρώπου ` μέσα από κάθε τοίχο είναι σα να μας λέει : « το ίχνος που αφήνω μου σηματοδοτεί τον θάνατό μου, που μέλλει να έλθει ή έχει ήδη έλθει, και συνάμα την ελπίδα ότι αυτό το ίχνος θα επιζήσει μετά από εμένα »[4] .

Τρεφόμενος από μια απόλυτη δυσπιστία προς καθετί συντηρητικό ή καθωσπρέπει, αντιλαμβάνεται το έργο τέχνης ωςάν μια συνεχή πολικότητα ανάμεσα στο "πλήρες" και στο "ανεξάντλητο", αφού η πρόσληψη μιας μορφής ουδέποτε είναι καθολική και αμετάκλητη. Οι *Τοίχοι* δεν αποτελούν βέβαια μια πράξη αφηγηματικής οκνηρίας , αλλά ένα ex novo έργο που προτείνει μια θεώρηση των πόλεων πέρα από τα τετριμμένα. Το "εγώ" του Κεσσανλή , ναί μεν καθορίζεται από το τετελεσμένο παρελθόν του, ποτέ όμως απόλυτα καθώς βρίσκεται σε συνεχή διάλογο με το μέλλον, αποκτώντας περιεχόμενο μόνον από το τελευταίο. Οι *Τοίχοι* δεν θέλουν να εκφυλίσουν την ευαισθησία μας ούτε πολύ περισσότερο να προσβάλουν την ευφυΐα μας ` ίσως, εκείνο στο οποίο στοχεύουν μονάχα είναι να μας κάνουν να αποδεχθούμε στωικά - μαζί με τον Καμύ - πως « αν πασχίζω να κατανοήσω το είναι μου για το οποίο είμαι σίγουρος, αν προσπαθώ να το προσδιορίσω και να το συνοψίσω, γίνεται νερό που κυλά μέσα από τα δάχτυλά μου »[5] .

[1] *Αινιγματικές Απαντήσεις*, μτφ. Κ. Δασκαλάκη, εκδ. Εστία, σελ.73

[2] Αριστοφάνους 20

[3] Μηχανική Τέχνη

[4] Jacques Derrida, *Μαθαίνοντας να ζεις εντέλει*, μτφ. Β.Μπιτσώρης, εκδ. Άγρα, σελ.36

[5] Ο Μύθος του Σισύφου, μτφ. Ν.Καρακίτσιου-Ντουζε, Μ.Κασαμπογλου-Ρομπλεν, εκδ.Καστανιώτη, σελ.36